

36 859

Wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 ter bestendiging van de bevoegdheid om biometrische gegevens van vreemdelingen af te nemen en te verwerken

Nr. 6

VERSLAG
Vastgesteld 12 december 2025

De vaste commissie voor Asiel en Migratie, belast met het voorbereidend onderzoek van dit voorstel van wet, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen. Onder het voorbehoud dat de hierin gestelde vragen en gemaakte opmerkingen voldoende zullen zijn beantwoord, acht de commissie de openbare behandeling van het voorstel van wet genoegzaam voorbereid.

INHOUDSOPGAVE

Algemeen deel	1
1. Inleiding	1
2. Hoofdlijnen van het voorstel	2
2.1 Inleiding	2
2.3 De uitkomsten van de evaluatie	3
2.4 Ontwikkelingen in Europa in relatie tot de noodzaak van de Wbvk	3
2.5 Bestendiging van de nationale bevoegdheid	3
3. Gegevensverwerking	4
4. Consultatie	5

Algemeen deel

1. Inleiding

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 ter bestendiging van de bevoegdheid om biometrische gegevens van vreemdelingen af te nemen en te verwerken (hierna: het wetsvoorstel). Zij ondersteunen de ratio van de wetswijziging om biometrische kenmerken af te nemen en te verwerken. Ook ondersteunen deze leden de noodzaak om te voorkomen dat al afgenomen gezichtsopnames en vingerafdrukken op 1 maart 2026 moeten worden vernietigd. Voornoemde leden hebben nog wel een aantal vragen.

De leden van de CDA-fractie hebben met interesse kennisgenomen van wetsvoorstel. Deze leden delen de opvatting van de regering dat de bevoegdheid om biometrische kenmerken af te nemen en te verwerken een essentiële rol speelt in de vreemdelingenketen, met name wat betreft identiteitsvaststelling. Voornoemde leden hebben nog enkele vragen aan de regering over dit wetsvoorstel.

De leden van de CDA-fractie vragen of de informatiedeling tussen de ketenpartners in de vreemdelingenketen wordt beschouwd als effectief en doeltreffend, of dat er nog tegen problemen aan wordt gelopen. Daarnaast vragen deze leden of er ook voldoende is voorzien in de mogelijkheden tot informatiedeling met andere lidstaten.

De leden van de CDA-fractie delen de mening van de regering dat het belangrijk is dat op een zorgvuldige wijze wordt omgegaan met biometrische gegevens van vreemdelingen. De regering schrijft dat zij maatregelen heeft genomen die bijdragen aan een zorgvuldige omgang van deze gegevens. Kan de regering een overzicht geven van deze getroffen maatregelen en in hoeverre zijn de voorstellen in onderhavig wetsvoorstel nieuw?

De leden van de JA21-fractie hebben met interesse kennisgenomen van het wetsvoorstel en begrijpen de gedachte hierachter. Het is immers heel zinnig om vreemdelingen die hier verblijven te kunnen identificeren, identiteitsfraude te ontmoedigen en bestrijden, en gegevens waar noodzakelijk te gebruiken voor het opsporen van criminelen. Zij hebben wel nog enkele vragen. Is bekend welke vergelijkbare wet- en regelgeving ten aanzien van het opslaan van biometrische gegevens en de bewaartermijn en beschikbaarstelling van die data aan de politie gelden in onze buurlanden België en Duitsland, en/of andere EU-lidstaten? Zijn er andere biometrische data die een bijdrage kunnen leveren aan de doelstellingen van deze wetgeving, die wellicht ook in andere landen worden gebruikt?

De leden van de BBB-fractie hebben kennisgenomen van het wetsvoorstel. Hier hebben zij nog een aantal vragen over.

2. Hoofdpijnen van het voorstel

2.1 Inleiding

De leden van de BBB-fractie constateren dat de Wet biometrie vreemdelingenketen (Wbvk) sinds 2014 de juridische basis is voor het gebruik van biometrische kenmerken, zoals vingerafdrukken en gezichtsopnames, binnen de vreemdelingenketen. Deze wet is destijds ingevoerd om de identiteitsvaststelling van vreemdelingen te verbeteren en identiteitsfraude tegen te gaan. De praktijk heeft sindsdien uitgewezen dat biometrie een cruciale rol speelt in het voorkomen van fraude en het beschermen van de openbare orde. Door het gebruik van biometrische gegevens wordt het vrijwel onmogelijk voor vreemdelingen om onder verschillende identiteiten in Nederland te verblijven of misbruik te maken van procedures. Dit draagt direct bij aan de veiligheid en integriteit van het toelatingsproces.

De leden van de BBB-fractie constateren dat de huidige situatie is dat de bevoegdheid om biometrische gegevens af te nemen op 1 maart 2026 zou vervallen, tenzij de wet wordt aangepast. Zonder deze wijziging zouden alle gezichtsopnames en vingerafdrukken die op basis van de huidige wet zijn verzameld, vernietigd moeten worden. Dat zou een grote stap terug betekenen in de mogelijkheden om identiteit betrouwbaar vast te stellen en fraude te voorkomen. Met het wetsvoorstel wordt deze bevoegdheid

niet alleen behouden, maar ook versterkt, zodat Nederland kan blijven beschikken over een sluitend en veilig systeem voor identiteitsvaststelling van vreemdelingen.

De leden van de BBB-fractie constateren dat het belang van biometrie in de vreemdelingenketen de afgelopen jaren meermaals is bevestigd, zowel in evaluaties van de wet als in de dagelijkse praktijk van ketenpartners zoals de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), de politie en de Koninklijke Marechaussee. Biometrische gegevens bieden een hoge mate van nauwkeurigheid en betrouwbaarheid. Waar identiteitsdocumenten of verklaringen soms vervalst of onbetrouwbaar kunnen zijn, biedt biometrie een objectief en sluitend middel om te controleren of iemand daadwerkelijk is wie die zegt te zijn. Dit voorkomt niet alleen dat een persoon onder meerdere identiteiten in het systeem voorkomt, maar maakt het ook mogelijk om dubbele registraties snel te signaleren en aan te pakken.

Het recht op privacy is een fundamenteel recht, zo constateren de leden van de BBB-fractie. Het wetsvoorstel voorziet daarom in duidelijke waarborgen en beperkingen. Zo is in de wet vastgelegd dat biometrische gegevens uitsluitend mogen worden gebruikt voor de uitvoering van de Vreemdelingenwet 2000 en aanverwante wetgeving. De verwerking van deze gegevens is strikt gereguleerd en beperkt tot wat noodzakelijk is. Zodra een vreemdeling niet langer tot de doelgroep behoort, bijvoorbeeld na naturalisatie, worden de biometrische gegevens vernietigd.

2.3 De uitkomsten van de evaluatie

Het handhavingsknooppunt van de IND constateerde 259 gevallen van mogelijke identiteitsfraude in 2022, naast 379 administratieve onregelmatigheden, zo lezen de leden van de JA21-fractie. Zijn er cijfers over latere jaren en is bekend of dat ook daadwerkelijk om identiteitsfraude ging?

2.4 Ontwikkelingen in Europa in relatie tot de noodzaak van de Wbvk

De leden van de VVD-fractie constateren dat de bevoegdheid uit de Wbvk om van vreemdelingen biometrische gegevens af te nemen en te verwerken alleen geldt voor zover er geen juridische grondslag in Europese Verordening is geregeld. Wat is de impact van de nieuwe Eurodacverordening die met ingang van 12 juni 2026 wordt ingevoerd op de reikwijdte van de Wbvk? Wat is de impact van de andere verordeningen uit het Europese Asiel- en Migratiepact op de Wbvk? Hoe wordt in de uitvoering voorkomen dat er dubbele of inconsistente registraties worden afgenomen tussen nationale registers en Europese databases?

De leden van de JA21-fractie vragen of er een verschil is in het type, de precisie, de vorm en duur van opslag van de betreffende biometrische gegevens op grond van de Europese verordeningen Eurodac en VIS, en deze wet. Worden gegevens uitgewisseld tussen de verschillende databases?

2.5 Bestendinging van de nationale bevoegdheid

De leden van de VVD-fractie onderschrijven dat het gebruik van biometrische gegevens noodzakelijk is voor een zorgvuldige en eenduidige vaststelling van de identiteit van de vreemdelingen in de gehele vreemdelingenketen. Als onderdeel hiervan constateren zij dat het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) in het verleden biometrische gegevens gebruikte bij de inhuysregistratie. Hiermee is het COA gestopt vanwege het ontbreken van een juridische grondslag. De alternatieve registratie die het COA nu gebruikt kost meer tijd dan registraties waarbij biometrie

wordt gebruikt. Is de regering gezien de vastgelopen asielketen van plan om te voorzien in een wettelijke grondslag voor verificatie aan de hand van biometrie door het COA? In hoeverre is het mogelijk om deze grondslag al in het onderhavige wetsvoorstel te voorzien zonder dat de wetsbehandeling de termijn van 1 maart 2026 overschrijdt?

3. Gegevensverwerking

De leden van de VVD-fractie constateren dat het vreemdelingenrecht het toestaat om in specifieke gevallen biometrische gegevens uit de vreemdelingenadministratie (CATCH-vreemdelingen) te gebruiken voor de opsporing en vervolging van strafbare feiten. Dit gebeurt echter slechts sporadisch. In hoeverre gaat de onderhavige wetswijziging ervoor zorgen dat CATCH-vreemdelingen vaker gebruikt gaat worden om strafbaar gedrag te vervolgen? Zijn er nog andere wetswijzigingen nodig om CATCH-vreemdelingen effectiever te maken?

De leden van de CDA-fractie lezen dat voor de verstrekking van vingerafdrukken ten behoeve van de opsporing en vervolging van strafbare feiten in artikel 107, zesde lid, van de Vw 2000 aanvullende voorwaarden zijn gesteld. Deze voorwaarden gelden op basis van de huidige wet nog niet voor verstrekking van gezichtsopname voor dit doel, maar dat wordt dankzij onderhavig wetsvoorstel wel wettelijk verankerd. Wat is de reden dat dit eerst niet het geval was? Daarnaast vragen deze leden of dit heeft geleid tot problemen in de vaststelling van identificatie van vreemdelingen.

De leden van de CDA-fractie lezen dat niet alle medewerkers van de ketenpartners bekend zijn met het Protocol Identificatie en Labeling (PIL). Welke maatregelen gaat de regering nemen om dit te verbeteren en ervoor te zorgen dat ook het nieuwe Europese Entry/Exitstelsel (EES) voldoende bekend is bij de keten? Daarnaast vragen deze leden wanneer het EES volledig in werking treedt in Nederland, nu dit stelsel kan bijdragen aan het inzichtelijk maken van vertrek van vreemdelingen.

De leden van de JA21-fractie constateren dat de biometrische gegevens worden vernietigd zodra bekend is dat de betrokkene niet langer behoort tot de categorie vreemdelingen van wie deze gegevens kunnen worden afgenomen, bijvoorbeeld in het geval van naturalisatie. Zij vragen in welke gevallen die data worden vernietigd en wanneer dat precies gebeurt. En hoe lang worden ze bewaard indien de vreemdeling wordt geacht terug te zijn gekeerd of vertrokken naar een ander land, maar waarbij dat wel, dan wel niet, is vastgesteld.

De leden van de JA21-fractie vragen van hoeveel mensen data in de CATCH-database staan en wanneer die daaruit worden verwijderd. Hoeveel tijd kost het de politie om een verzoek te doen voor toegang tot de database, moet daarvoor altijd een rechter-commissaris toestemming verlenen, en hoeveel tijd gaat eroverheen voordat wordt ingewilligd? Wordt bijgehouden hoe vaak de data uit deze database zijn gebruikt voor de opsporing en vervolging van verdachten? Wordt het verstrekken van de gegevens alleen toegestaan voor misdrijven waarvoor in theorie een voorlopige hechtenis kan worden gegeven, of moet ook aan de voorwaarden daarvoor om die in de praktijk toe te passen worden voldaan? In welke gevallen kunnen biometrische gegevens worden gedeeld met de politie en/of opsporingsdiensten van andere EU-lidstaten?

Deelt de regering de mening dat het verstandig is als COA-locaties wel biometrische gegevens gaan gebruiken registraties, zo vragen de leden van de JA21-fractie. Kunnen hiertoe de nodige stappen worden gezet?

Wordt bijgehouden of en hoe vaak sprake is van vals-positieven en -negatieven bij het gebruik van CATCH-vreemdelingen, en zo ja, kan de regering die cijfers geven?

De leden van de BBB-fractie vragen de regering naar de mogelijkheden om de (biometrische) gegevens te koppelen aan politiesystemen zolang de asielzoeker onder de Vreemdelingenwet 2000 valt. Deze leden denken dat er op deze manier een slag valt te slaan om beter op te kunnen treden tegen overlastgevende asielzoekers.

De leden van de BBB-fractie wijzen de regering erop dat er ook nog een aangenomen motie van het lid van Zanten c.s. (Kamerstuk 36 704, nr. 60) ligt om een duidelijke basis in de wet- en regelgeving op te nemen die het mogelijk maakt voor de IND en de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) om gegevens uit de telefoon te betrekken in hun procedures. Ziet de regering mogelijkheden om dit te betrekken bij deze wet? Zo nee, waarom niet? En kan de regering in dat geval uitleggen wanneer het wetsvoorstel hieromtrent naar de Kamer komt?

4. Consultatie

De leden van de JA21-fractie vragen hoe de database waar deze gegevens in worden opgeslagen beschermd wordt tegen hack-pogingen.

De fungerend voorzitter van de commissie,
Vijlbrief

Griffier van de commissie,
Burger